

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2014–2016**

WPROWADZENIE	2
1. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SICIENKO	4
2. CELE PROGRAMU I ICH REALIZACJA	15
3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU	19
4. REALIZATORZY PROGRAMU	20
5. FINANSOWANIE PROGRAMU	20

WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje *przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasał, 2005, s. 16–19]. Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Według statystyk policyjnych znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
- **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności
- **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.

- **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
- **Zaniedbanie** – to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu Karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późniejszymi zmianami),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 roku poz.182 j.t z późniejszymi zmianami),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 roku, poz.1356 z późniejszymi zmianami).
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 roku Nr 179 poz.1485 z późniejszymi zmianami)

Niniejszy Program jest spójny z Programami:

- ✓ Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- ✓ Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ✓ Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ,
- ✓ Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii,
- ✓ Strategią rozwiązywania problemów społecznych opracowaną dla Gminy Sicienko.
- ✓

Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,

- zwiększająca się w środowisku lokalnym świadomość , że przemoc jest złem,
- brak zgody na stosowanie przemocy.

1. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SICIENKO

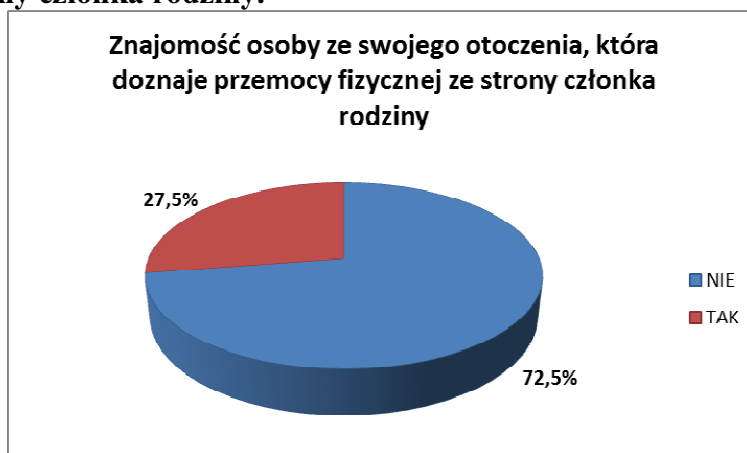
„Ogółem 23% dorosłych Polaków deklaruje, że padło ofiarą przemocy. Co dziesiąty (10%) doświadczył agresji na ulicy, ale nie w pobliżu domu, natomiast co czternasty (7%) – w najbliższej okolicy miejsca zamieszkania. W domu z aktami przemocy spotkało się 6% dorosłych. Co dwudziesty (5%) padł ofiarą przemocy w lokalu gastronomicznym – restauracji, kawiarni, na dyskotecę. Mniej liczne grupy doświadczyły agresji w pracy bądź w szkole, w środkach komunikacji lub w jakimś innym miejscu (po 3%). Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety przyznają, że zdarzyło im się paść ofiarą agresji (odpowiednio: 28% i 18%).”

„Większość dorosłych (68%) przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki lub awantury”.¹

Zbadanie zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem ofiary agresji nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi, racjonalizacją, usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności, o czym świadczą wyniki CBOS cytowane wyżej. W naszym badaniu interesowało nas przede wszystkim zbadanie zjawiska przemocy w rodzinie i stosowanie jej w stosunku do dzieci, oraz skala zjawiska w gminie Sicienko.²

Na początek zapytaliśmy respondentów, czy znają osoby, które doświadczają **przemocy fizycznej ze strony najbliższych**. Przeważają zdecydowanie osoby, które nie znają takich osób (72,5%) w porównaniu do osób, które znają osoby doświadczające przemocy (27,5%). Rodziny, w których występuje przemoc zna 22,5% badanych kobiet oraz 33,3% badanych mężczyzn.³

Wykres Nr 1. Znajomość osoby ze swojego otoczenia, która doznaje przemocy fizycznej ze strony członka rodziny.

¹ CBOS „Przemoc i konflikty w domu”, 2009

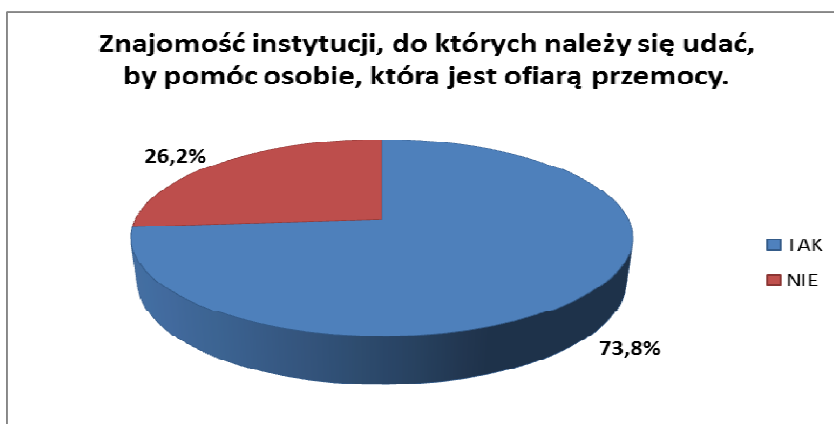
² Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Sicienko

³ Tamże

Interesowało nas również, czy respondenci znają osoby, które doświadczają **przemocy psychicznej ze strony najbliższych**. Przeważają badani, którzy nie znają takich osób (60,7%) w porównaniu do respondentów, którzy znają osoby doświadczające przemocy (39,3%). Wystąpiły różnice między płciami – 44,9% badanych kobiet oraz 32,8% badanych mężczyzn zna takie rodziny. Skala zjawiska przemocy zdaje się być poważna, jeśli weźmie się pod uwagę, że istnieją osoby, które doświadczają przemocy, natomiast nikt o tym nie wie. Przemoc w rodzinie jest poważnym problemem społecznym, jak widać obecnym również w gminie Sicienko.⁴

W związku z powyższym zbadaliśmy, czy respondenci wiedzą, gdzie należy się zgłosić, do kogo udać, jeśli mają wiadomość o osobie, która jest ofiarą przemocy. 73,8% badanych posiada taką wiedzę, pozostałe 26,2% należałoby poddać edukacji w tej kwestii. 71,6% badanych mężczyzn oraz 75,6% badanych kobiet przyznało, że posiadają taką wiedzę.

Wykres Nr 2. Znajomość instytucji, do których należy się udać, by pomóc osobie, która jest ofiarą przemocy.

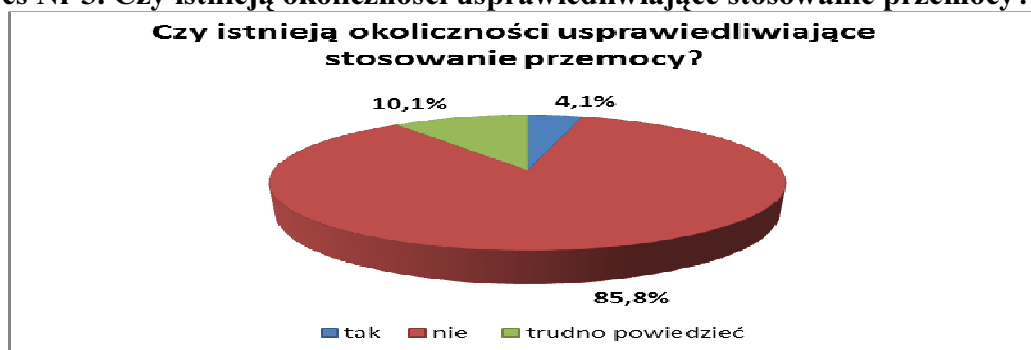
Rysuje się obraz społeczności bardzo dobrze poinformowanej. Warto ponadto dodać, iż do sprawnego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego nie wystarczy sama wiedza, lecz również działanie. Deklaracja o znajomości osób i instytucji nie jest równoznaczna z podjęciem działania na rzecz ofiary przemocy.⁵

Interesowała nas również postawa badanych względem przemocy. Zapytaliśmy, czy istnieją jakieś specjalne okoliczności, warunki, które mogłyby usprawiedliwiać stosowanie przemocy.

⁴ Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Sicienko*

⁵ Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Sicienko*

Wykres Nr 3. Czy istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Zdecydowana większość badanych zaprzeczyła temu stwierdzeniu (85,8%), zaś 10,1% badanych nie miało zdania. Niewielki odsetek badanych (4,1%) uznał możliwość zaistnienia takich warunków. Badane kobiety (85%) tak samo często, jak badani mężczyźni (86,8%) nie zgadzały się z tym stwierdzeniem. 2,5% badanych kobiet i 5,9% badanych mężczyzn przyznało, że mogą zaistnieć okoliczności, które usprawiedliwią stosowanie przemocy. Większość badanych odrzuciła koncepcje usprawiedliwiania stosowania przemocy specjalnymi, nietypowymi okolicznościami, co jest pozytywną informacją.

Następnie zbadaliśmy postawę mieszkańców co do stosowania kar fizycznych i przemocy względem dzieci. Stosowanie kar fizycznych względem dzieci jest tematem dość kontrowersyjnym. Dnia 1 sierpnia 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która przewiduje całkowity zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci.⁶ Badając postawy mieszkańców gminy Sicienko względem tego tematu, poprosiliśmy ich o zaopiniowanie stwierdzenia, jako zgodnego lub niezgodnego z ich przeświadczeniem.

„Stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.”

Tak – 14,4%

Nie – 85,6%

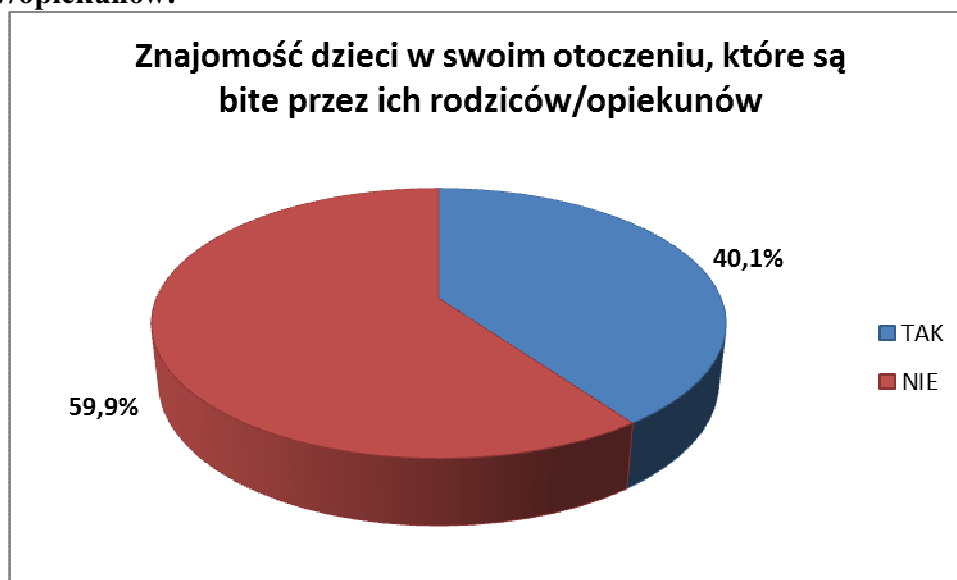
	Kobiety	Mężczyźni
Tak	14,1%	14,7%
Nie	85,9%	85,3%

W tym pytaniu nie wystąpiło zróżnicowanie odpowiedzi ze względu na płeć badanych. Stosunkowo niewielu badanych mieszkańców zgadza się z opinią, że bywają sytuacje, kiedy dziecku trzeba, na przykład, dać klapsa.

⁶Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Sicienko*

Zapytaliśmy również, czy respondenci znają przypadki bicia dzieci. Większość badanych odpowiedziało, że nie zna. 40,1% pozostałych to bardzo dużo jak na takie wykroczenie, jakim jest uderzenie małoletniego. 42,3% badanych kobiet oraz 37,7% badanych mężczyzn odpowiedziało twierdząco na to pytanie.

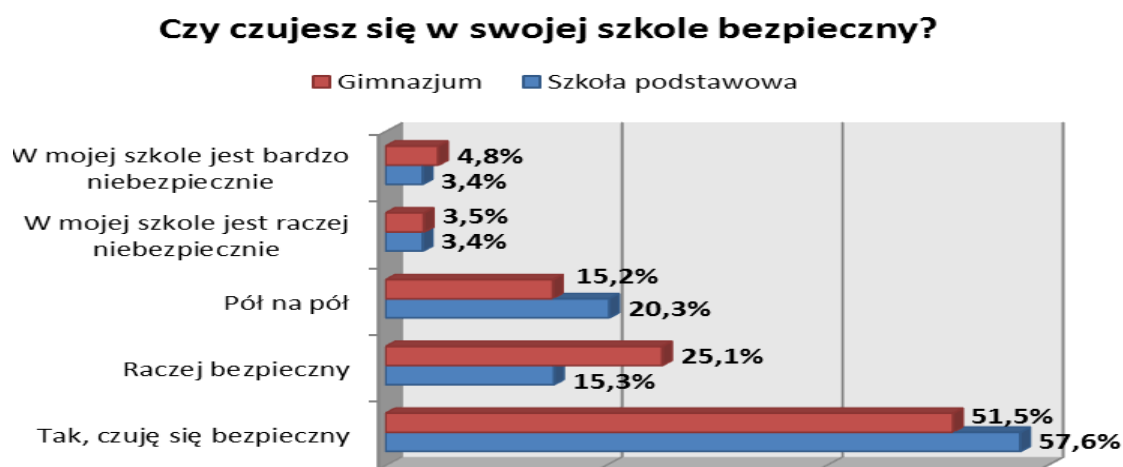
Wykres Nr 4. Znajomość dzieci w swoim otoczeniu, które są bite przez ich rodziców/opiekunów.

Przemoc w doświadczeniach młodzieży

Analiza klimatu, w jakim funkcjonuje młodzież szkolna w swoim środowisku pokazuje, iż większość dzieci czuje się w szkole dobrze. Uczniowie najczęściej dobrze i bardzo dobrze oceniają swoje samopoczucie w szkole, a częściej niż co czwarty deklaruje, że w szkole czuje się raz dobrze a raz źle. Tylko nieliczni źle lub bardzo źle czują się w środowisku szkolnym.⁷

Wykres Nr 5. Czy czujesz się w swojej szkole bezpieczny?

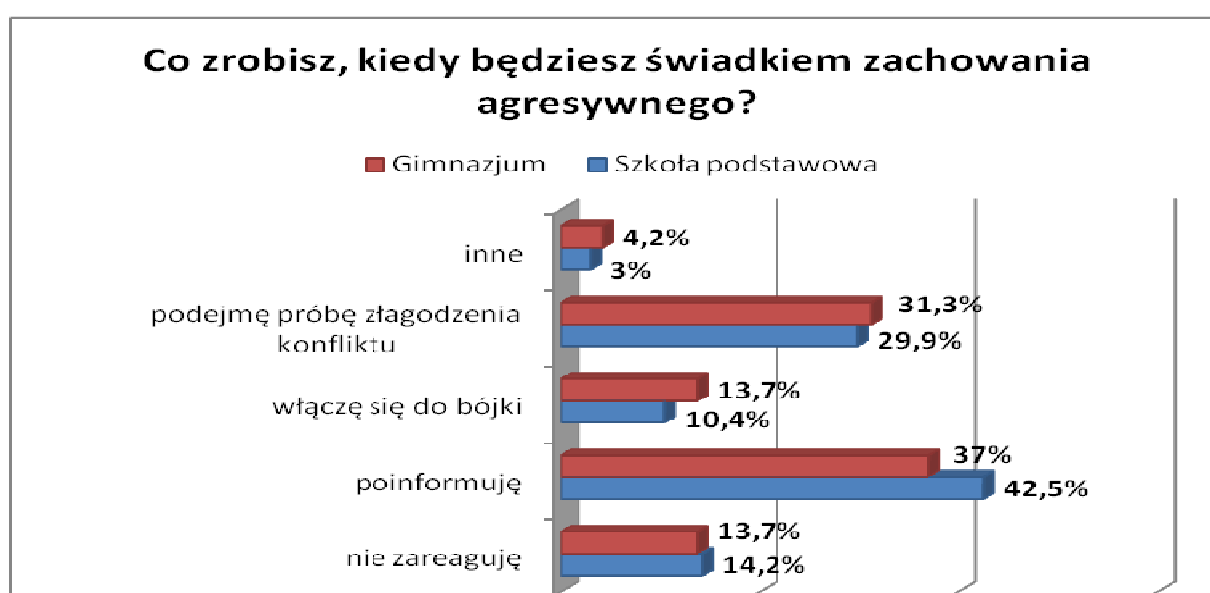

⁷ Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Sicienko*

Postawy uczniów wobec zachowań przemocowych można zanalizować na podstawie reakcji, jaką przyjęliby w sytuacji bycia świadkiem przemocy. **14,2% uczniów szkół podstawowych oraz 13,7% gimnazjalistów deklaruje, że nie zareagowałoby na akt przemocy**

dokonywany w ich obecności. Trudno stwierdzić jednak, czy taka postawa wynikałaby z lęku czy też z obojętności wobec zjawiska agresji. Pozytywna informacja wiąże się ze znaczącą ilością uczniów deklarującą poinformowanie innej osoby oraz podjęcie próby złagodzenia konfliktu. Stosunkowo niewielki odsetek uczniów szkoły podstawowej (10,4%) oraz wyższy odsetek gimnazjalistów (13,7%) deklarował włączenie się do bójki.⁸

Wykres Nr 6. Deklarowana reakcja uczniów na zjawisko przemocy

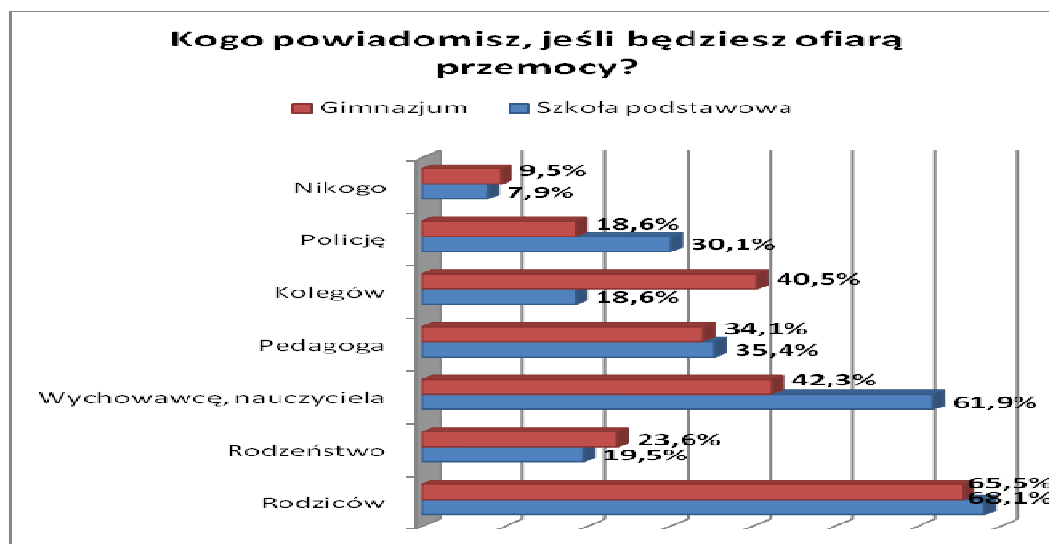

Zapytaliśmy również młode osoby, kogo powiadomią, jeżeli będą świadkami lub ofiarami przemocy. Istniała możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi. Badani uczniowie bardzo często wskazywali na rodziców (68,1% uczniów szkół podstawowych, 65,5% gimnazjalistów). Obie grupy wskazywały często wychowawcę, nauczyciela (61,9% uczniów szkół podstawowych, 42,3% gimnazjalistów). Mniejszy odsetek badanych uczniów wskazał pedagoga. Wraz z wiekiem badani uczniowie częściej wskazywali na kolegów (18,6% uczniów szkół podstawowych i 40,5% gimnazjalistów). Policję wskazało 30,1% uczniów szkół podstawowych oraz 18,6% gimnazjalistów. Warto zaznaczyć, że wśród badanych uczniów były też osoby, które nie powiadomiłyby nikogo o przemocy. Odpowiedziało w ten 7,9% uczniów szkół podstawowych oraz 9,5% gimnazjalistów.⁹

⁸ Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Sicienko*

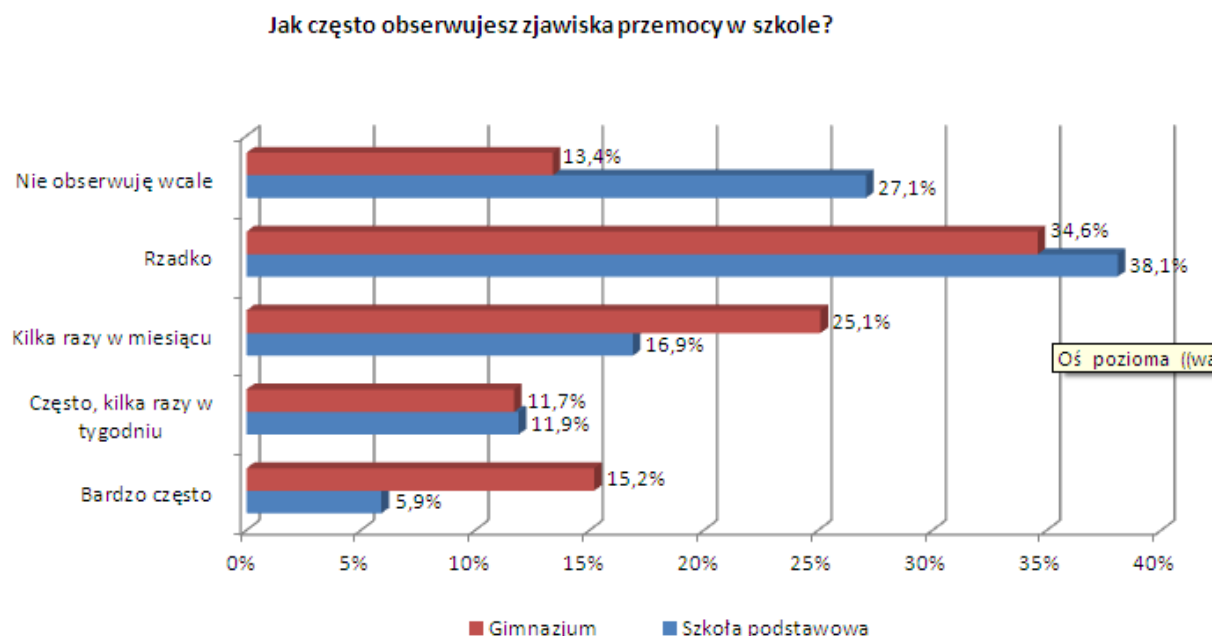
⁹ Tamże

Wykres Nr 7. Kogo powiadomisz będąc świadkiem przemocy

Wykres Nr 8. Częstotliwość obserwowanych zjawisk przemocy w szkole.

Pomimo, że uczniowie wysoko oceniają swoje poczucie bezpieczeństwa w szkole, to jednak obserwują w szkole zjawiska przemocy rówieśniczej. Nie są to jednak zdaniem uczniów często występujące sytuacje.

Z wypowiedzi badanych uczniów wynika, iż większość z nich z różną częstotliwością jest świadkiem przemocy wobec innych uczniów. Największa część uczniów wskazuje jednak, iż zdarza się to od czasu do czasu, kilka razy w miesiącu (41%). Kilka razy w tygodniu obserwuje takie zdarzenia 15,9%, a niemal codziennie – 7,9% uczniów. Osobiście

doświadczyl przemocy troche rzadziej niz co czwarty uczen (22,9%), a 7,5% z nich przyznaje, ze sa w szkole osoby, ktorych sie boi. Przecietnie jest to ok. czterech rowiesnikow, ktorzy sa tzw. „postrachem” dla innych.

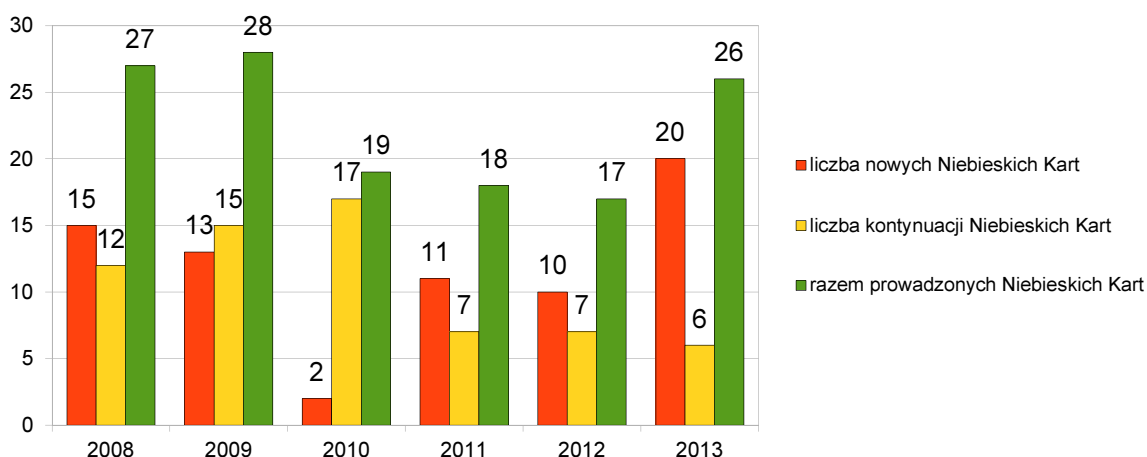
Pozytywnie nalezy ocenic fakt, iz zdecydowana wiekszosc badanych uczniow deklaruje konstruktywne formy reakcji na zjawiska przemocy w szkole, choc nie wszyscy wskazuja wlasciwe potencjalne zachowania.¹⁰

Statystyki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sicienku

W latach 2008-2013 prowadzono 94 Niebieskie Karty. Poniższa tabela obrazuje w poszczególnych latach ilość założonych nowych kart i kontynuacje kart założonych w poprzednich latach.

Wykres Nr 9. Liczba prowadzonych Niebieskich Kart

Liczba prowadzonych Niebieskich Kart w latach 2008-2013

Źródło: Dane GOPS

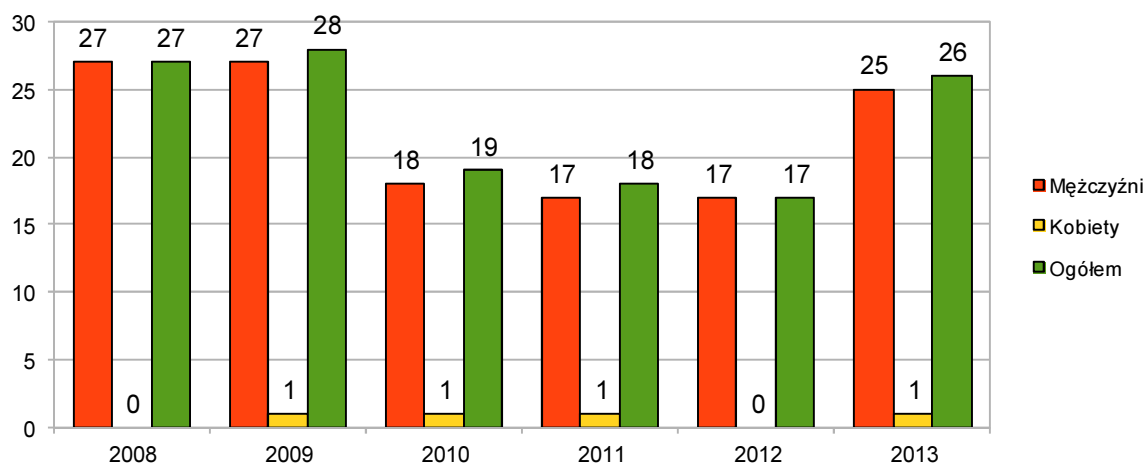
Przedstawione dane wskazują na wysoki odsetek liczby Niebieskich kart w latach 2008-2009, następnie ich spadek w latach 2010-2012 i odnotowany wzrost w 2013 roku.

Kolejny wykres przedstawia ilość sprawców przemocy z podziałem na płeć, na przestrzeni lat 2008-2013

Wykres Nr 10. Sprawcy przemocy w latach 2008-2013 wg prowadzonych Niebieskich Kart

¹⁰ Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Sicienka*

Sprawcy przemocy w latach 2008-2013 wg prowadzonych Niebieskich Kart

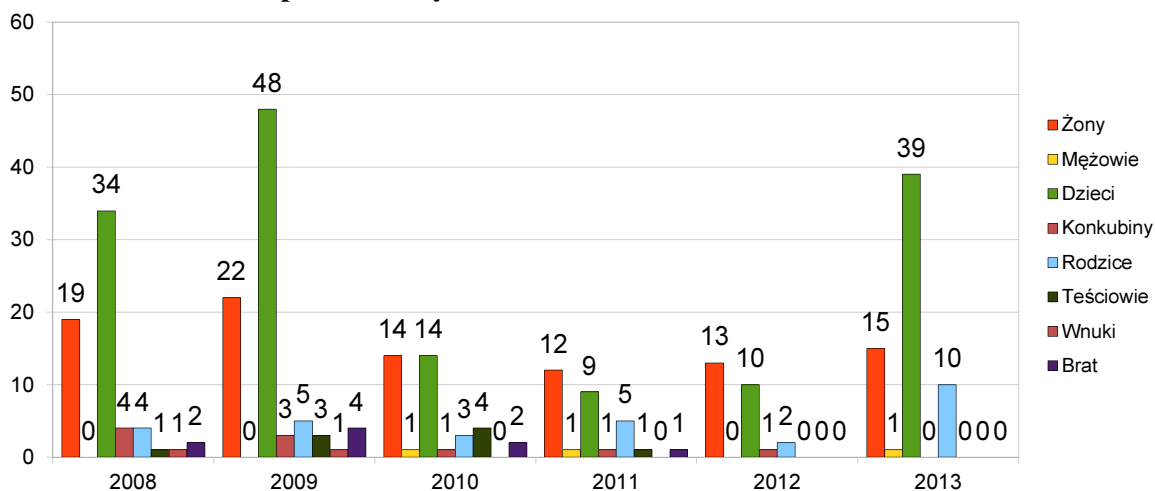
Źródło: Dane GOPS

W zdecydowanej większości sprawcami przemocy są mężczyźni. W 2009 roku GOPS odnotował pierwsze przypadki, gdzie sprawcami przemocy są kobiety i ta sytuacja powtarza się w latach 2010, 2011 i 2013.

Z kolei niżej przedstawiony wykres 11 obrazuje stosunek pokrewieństwa osób doświadczających przemocy do sprawców przemocy.

Wykres Nr 11. Osoby doświadczające przemocy w latach 2008-2013 wg prowadzonych Niebieskich Kart

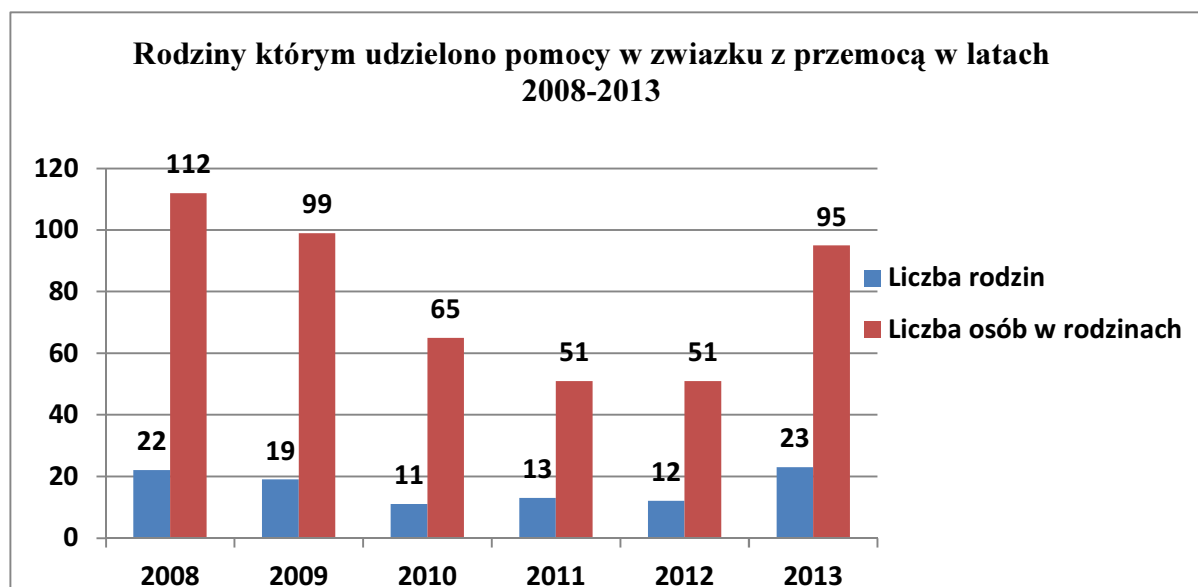
Osoby doświadczające przemocy w latach 2008-2013 wg prowadzonych Niebieskich Kart

Źródło: Dane GOPS

Na podstawie sporządzonych Niebieskich Kart dokonano analizy osób doświadczających przemocy z podziałem na lata, w rodzinach gdzie stosowana jest przemoc. Z powyższego zestawienia wynika, że największy odsetek osób doświadczających przemocy stanowią dzieci i żony. W 2009 roku osiągnął on najwyższą wartość tj. 22 małżonki i 48 dzieci. Po tym też roku zauważalny jest 3 letni okres spadkowy gdzie liczba dzieci i żon doświadczających przemocy wahała się w granicach od 10 do 14 osób. W 2013 roku odnotowaliśmy tendencję zwykłą gdzie 15 żon i 39 dzieci było osobami doświadczającymi przemocy. Można zatem stwierdzić, że tendencja zwykła wynika również z większej świadomości swoich praw osób doświadczających przemocy i chęci szukania rozwiązań występującego problemu poprzez wszczęcie procedury Niebieskiej Karty w rodzinie.

Wykres Nr 12. Rodziny, którym udzielono pomocy w związku przemocą w latach 2008-2013

Źródło: Dane GOPS

Powyższe zestawienie przedstawia ilość rodzin i liczbę osób w tych rodzinach, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku udzielał różnorodnych świadczeń zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w związku z występowaniem w rodzinie problemu przemocy. W latach 2008, 2009 i 2013 udzielana pomoc była znaczna z uwagi na dość nasilony problem przemocy w rodzinie. W ww latach udzielono pomocy na poziomie 19-23 dla rodzin w których występował problem przemocy w rodzinie. W latach 2010-2012 liczba rodzin którym udzielono pomocy z powodu przemocy w rodzinie kształtowała się na niższym poziomie od 11 do 13 rodzin.

Działania podejmowane przez GOPS:

- ✓ praca socjalna i poradnictwo,
- ✓ kierowanie ofiar przemocy do specjalisty ds. przemocy,
- ✓ kierowanie ofiar przemocy na konsultacje medyczne,
- ✓ udzielanie wsparcia psychologicznego i w razie konieczności psychiatrycznego w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych,
- ✓ kierowanie ofiary przemocy do grupy wsparcia,
- ✓ kontakt z policją,
- ✓ powiadomienie prokuratury o popełnionym przestępstwie,
- ✓ powiadomienie Sądu Rejonowego w Szubinie o sytuacji dzieci i składanie wniosków o wgląd w sytuację rodziny, w której stosowana jest przemoc,
- ✓ powiadomienie kuratorów dla nieletnich i dorosłych - w rodzinach gdzie był dozór kuratorski,
- ✓ kierowanie do Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku w celu uzyskania porady prawnej w sprawie rozvodu i alimentów,
- ✓ kierowanie wniosków do GKRPA w Sicienku o leczenie odwykowe sprawcy przemocy,
- ✓ kierowanie do psychoterapeuty d/s uzależnień w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym,
- ✓ kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- ✓ udzielanie schronienia ofiarom przemocy w schroniskach i ośrodkach dla ofiar przemocy,
- ✓ współpraca ze szkołą, pedagogami, wychowawcami,
- ✓ udzielanie pomocy w sporządzeniu pism procesowych,
- ✓ udzielenie wsparcia finansowego oraz rzeczowego dla ofiar przemocy znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej,
- ✓ monitorowanie sytuacji w rodzinie.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie w Sicienku

Podstawą prawną działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w Sicienku jest:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późniejszymi zmianami),
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późniejszymi zmianami),

3) uchwała Nr IV/27/11 Rady Gminy Sicienko z dnia 23 lutego 2011 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2013,

4) uchwała Nr IV/28/11 Rady Gminy Sicienko z dnia 23 lutego 2011 roku w sprawie powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowaniu w Gminie Sicienko.

Zadania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

1. Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sicienku

2. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sicienko.

3. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.

4. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.

5. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

W celu właściwego realizowania zadań, w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sicienku powołano osoby reprezentujące następujące instytucje/służby:

- pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, przedstawicieli sądu.

W 2012 roku Przewodniczący Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sicienku powołał 17 grup roboczych, w ramach których odbyło się 96 spotkań. Grupy robocze objęły swoim działaniem 17 rodzin, w których występowało zjawisko przemocy domowej i sporządzono Niebieskie Karty. W wyniku opracowanych planów działań z rodziną, monitorowania sytuacji w rodzinach i motywowania do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy:

- jeden ze sprawców przemocy wziął udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy organizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy,

- trzy osoby zostały skierowane na leczenie odwykowe, w związku z nadużywaniem alkoholu,

- trzy osoby zostały skierowane na terapię dla osób współzależnych,
- skierowano do prokuratury 4 zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z przemocą w rodzinie,
- w jednym przypadku wystąpiono do Sądu Rejonowego w Szubinie z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny, mając na uwadze dobro małoletnich dzieci,
- w 11 rodzinach zakończono procedurę „Niebieskiej Karty” po przeprowadzeniu rozmów ze sprawcą przemocy, z osobami doświadczającymi przemocy, w wyniku monitoringu sytuacji w rodzinie i nie stwierdzenia żadnych dalszych aktów przemocy.

Utworzenie i działanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sicienku ma znaczący wpływ na wypracowanie jednolitych procedur postępowania służb i instytucji w sytuacjach kryzysowych związanych z występowaniem przemocy, edukację osób działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz aktywizację działań instytucji odpowiedzialnych za udzielenie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. W ramach monitoringu członkowie grup roboczych uczestniczyli w wyjazdowych spotkaniach w teren, co znacznie ułatwiało pracę ze sprawcami przemocy i nasze działania były bardziej skuteczne.

2. CELE PROGRAMU

Główne cele niniejszego Programu to:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sicienka
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- a) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- b) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Sicienka,
- c) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- d) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- e) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Realizacja celów Programu zakłada:

- uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sicienka,

- promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Realizacja celów Programu:

CEL 1 - Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sicienko

Działania:

1. Współpraca w ramach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie:

- pracownicy socjalni,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele policji,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele służby zdrowia,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- inni w zależności od rodzaju problemów,

Zadania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie i grup roboczych:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat przemocy w rodzinie, możliwości przeciwdziałania zjawisku oraz sposobów reagowania i uzyskania pomocy,
- zwiększenie kompetencji służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych,
- stałe podnoszenie wiedzy i umiejętności poprzez uczestnictwo w szkoleniach członków zespołu interdyscyplinarnego,

2. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania nieagresywne,
- organizowanie warsztatów edukacyjnych zwiększających świadomość dorosłych mieszkańców w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- realizacja wśród dzieci i młodzieży programu przeciwdziałania agresji w szkołach, świetlicach wiejskich, Domach Kultury.
- przeprowadzanie warsztatów dla uczniów klas podstawowych i gimnazjów nt. zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej.

CEL 2 - Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

- 1) Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu lub substancji psychoaktywnych, stosującymi przemoc;
- 2) Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Szubinie o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych;
- 3) Koordynacja działań na rzecz rozwiązywania problemów indywidualnych danej rodziny oraz problemów społecznych.
- 4) Wdrożenie do systemu szkolenia służb związanych z rozpoznawaniem przemocy w rodzinach, kontaktem z ofiarami i sprawcami przemocy oraz podejmowaniem działań o charakterze interwencyjnym i pomocowym.
- 5) Doskonalenie metod interwencji i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.
- 6) Upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 7) Upowszechnianie wytycznych do realizacji działań interwencyjnych, psychologicznych oraz oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc wobec najbliższych.
- 8) Prowadzenie edukacji nt. zjawiska przemocy w rodzinie, możliwości przeciwdziałania i sposobów reagowania.

CEL 3 - Zwiększenie pomocy i ochrony ofiarom przemocy w rodzinie

Działania:

Zadania Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy:

- dążenie do zmiany świadomości i postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej,
 - udzielanie informacji w zakresie procedur prawnych postępowania w zakresie przemocy
 - pomoc w przygotowaniu pism procesowych,
 - informowanie o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej,
 - uświadamianie ofierze jej prawa do nietykalności osobistej,
 - zmotywowanie poszkodowanej/ poszkodowanego do podjęcia wszelkich działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji życiowej,
 - udzielanie informacji dotyczącej procedury Niebieskiej Karty,
 - udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
 - kierowanie na indywidualne konsultacje do specjalisty ds. przemocy
- 1) Organizacja i finansowanie schronienia ofiarom przemocy znajdującym się w trudniej sytuacji.
 - 2) Finansowanie specjalistów w zakresie indywidualnych konsultacji dla ofiar i sprawców przemocy domowej.
 - 3) Promocja ogólnopolskiego systemu pomocy ofiarom przemocy „Niebieska Linia”.
 - 4) Koordynacja działań różnych podmiotów na rzecz rozwiązywania problemów indywidualnych danej rodziny oraz problemów społecznych.
 - 5) Wdrażanie procedury „Niebieskiej Karty” poprzez:
 - a) przygotowanie i dystrybucję odpowiednich materiałów informacyjno - edukacyjnych dot. działalności placówek pomocowych dla ofiar przemocy,
 - b) przygotowanie i dystrybucję materiałów informacyjno – edukacyjnych dot. zjawiska przemocy domowej (informatory , ulotki, plakaty itp.).

Zagrożenia w realizacji zadań:

- ☹ stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- ☹ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- ☹ brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- ☹ problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ☹ ubóstwo,
- ☹ brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- ☹ zbyt mała współpraca interdyscyplinarna ze służbą zdrowia,

- ☉ brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego,
- ☉ likwidacja Posterunku Policji w Sicienku,
- ☉ zbyt małe środki finansowe na realizację programu

3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU

1) Zasoby kadrowe:

- a) Specjalista psychoterapii uzależnień, biegły sądowy - 1 osoba;
- b) Terapeuta uzależnień prowadzący grupy samopomocowe - 1 osoba;
- c) Certyfikowany specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 1 osoba,
- d) Psycholog – 1 osoba;
- e) Pedagodzy szkolni – 5 osób: ZS Wojnowo, ZS Sicienko - 1 etat; SP Kruszyn, Strzelewo, Samsieczno, Trzemiętowo - ½ etatu;
- f) Absolwenci Studium Socjoterapii posiadający pełne uprawnienia do prowadzenia dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych – 9 osób;
- g) Osoby posiadające uprawnienia do realizacji programów profilaktyczno-wychowawczych „Spójrz inaczej” i „Elementarz „ – 26 osób;
- h) Osoby przeszkolone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 15 osób;
- i) Osoba przeszkolona z zakresu przeciwdziałania agresji – 1 osoba;
- j) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku – 4 osoby;
- k) Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sicienku zatrudniający psychologa oraz specjalistę ds. przemocy domowej;
- l) Trenerzy Programu Zastępowania Agresji – 5 osób;
- m) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – 10osób.

2. Zasoby instytucjonalne:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku
- b) Służba Zdrowia:
 - 1.Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „GEMED” Ewa Zamiatała-Grzelak, Sicienko,
 - 2.Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „KAMED” Maciej Kamiński w Kruszynie,
- c) Komisariat Policji w Koronowie,
- d) Gminna Biblioteka Publiczna w Sicienku z filią w Kruszynie,
- e) Gminny Ośrodek Kultury w Sicienku, w którego skład wchodzi: Wiejski Dom Kultury w Strzelewie, Wiejski Dom Kultury w Kruszynie, Klub Wiejski w Murucinie,

Dom Rolnika w Mochlu oraz Świetlice wiejskie w miejscowościach: Dąbrówka Nowa, Gliszcz, Łukowiec, Nowaczkowo, Pawłówek, Teresin, Trzemiętowo, Trzemiętówko, Wierzchucinek, Zawada, Zielonczyn.

- f) Szkoły: Zespół Szkół w Sicienku, Zespół Szkół w Wojnowie, Szkoła Podstawowa w **Kruszynie, Szkoła Podstawowa w Samsiecznie, Szkoła Podstawowa w Strzelewie, Szkoła Podstawowa w Trzemiętowie.**

4. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorzy:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku,
- b) Służba Zdrowia:
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „GEMED” Ewa Zamiatąła-Grzelak, Sicienko,
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „KAMED” Maciej Kamiński w Kruszynie,
- c) Komisariat Policji w Koronowie,
- d) Szkoły: Zespół Szkół w Sicienku, Zespół Szkół w Wojnowie, Szkoła Podstawowa w Kruszynie, Szkoła Podstawowa w Samsiecznie, Szkoła Podstawowa w Strzelewie, Szkoła Podstawowa w Trzemiętowie.

Koordinatorem Programu jest Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sicienku przy współdziałaniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku. Realizacja wyznaczonych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie celów będzie przedmiotem stałego monitoringu i odbywać się będzie w oparciu o sprawozdanie podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

5. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2016 są środki finansowe budżetu gminy Sicienko oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł.